

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 8Co/152/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8114202993
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 04. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Fil'akovský
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8114202993.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Fil'akovského a sudcov JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Anny Koval'ovej v právnej veci žalobkyne A. R., nar. X.X.XXXX, bytom Q. K. X, V., právne zastúpená JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom Sov. hrdinov 163/66, Svidník, proti žalovanému POHOTOVOST' s.r.o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 807 598, právne zastúpenej JUDr. Barborou Korenecovou, advokátkou so sídlom Slnečná 765/3, Malinovo, o vydanie bezdôvodného obohatenia a určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 5.2.2015, č.k. 7C 40/2014-111, takto jednohlasne

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

O trovách odvolacieho konania r o z h o d n e súd prvého stupňa.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvého stupňa“) napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť vydať žalobkyňi bezdôvodné obohatenie 596 eur, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Určil, že administratívny poplatok za administratívne náklady na vypracovanie a uzatvorenie Zmluvy o spotrebiteľskom úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou uvedený v zmluve č. XXXXXXXXXX zo dňa 21.3.2013, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Vyslovil, že o trovách konania bude rozhodnuté samostatným uznesením do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že úrok uvedený v zmluve o úvere zo dňa 21.03.2013 vo výške 39,15% ročne je v rozpore s dobrými mravmi a tým podľa § 39 Občianskeho zákonníka je úverová zmluva v tejto časti neplatná. Priemerná úroková sadzba nových úverov v marci 2013 pri spotrebiteľských úveroch s dobou splatnosti do jedného roka, ktorá je zverejnená na stránke Národnej banky Slovenka bola vo výške 10,14 %. Z tohto dôvodu súd považoval úrok uvedený v tejto zmluve za úrok v rozpore s dobrými mravmi. Úverový vzťah bol uzatvorený v čase výraznej tiesne žalobkyne. Žalovaný prostredníctvom svojich zástupcov dodal úver žalobkyňi na plnenie skorších úverov. Priemerné úroky prevyšujú úroky poskytované bankami v danom mieste a čase. Žalobkyňa sa podľa názoru súdu tak zákonite musela dostať do nezvratne neriešiteľnej situácie. Sama vo svojej výpovedi uviedla, že sa spolu s manželom dostala do úverového reťazca, mali veľa úverov, ktoré nezvládali splácať. Z dôvodu neriešiteľnej situácie a pre pokoj v dome, oslovili nebankové inštitúcie o poskytnutie finančných prostriedkov. Vyhrážali sa im, že spolu s manželom prídu o byt, že papiere pošlú do manželovho zamestnania. Novým úverom pokrývala žalobkyňa predchádzajúce úvery. Tým sa zákonite dostala podľa názoru do úverového reťazca, ktorý už s manželom nezvládali splácať. Nebankové spoločnosti im volali trikrát- štyrikrát do týždňa a vyvíjali na nich s manželom nátlak za účelom vrátenia finančných prostriedkov. Keďže bola v psychickom rozpoležení, rozhodli sa s manželom osloviť žalovanú spoločnosť. Súd v tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej

republiky sp. zn. 5 Cdo 26/2011 zo dňa 26.04.2012 podľa ktorého, pri dojednávaní úrokov pri peňažnej pôžičke koná v súlade s dobrými mravmi len ten veriteľ, ktorý požaduje primeraný úrok bez ohľadu na to, že dlžník uzatvára zmluvu o pôžičke v situácii pre neho nepriaznivej. Neprimeranou, a preto odporujúcou dobrým mravom, je taká výška úrokov dojednaná podľa § 658 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednaní obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám, uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek.

Pokiaľ ide o administratívny poplatok, ktorý je uvedený v zmluve o úvere a to v celkovej výške 400,25 eur, súd prvého stupňa určil, že tento administratívny poplatok je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. K tomu uviedol, že úrok vyjadruje cenu, odplatu za úver, poplatky sú cenou za takzvané vedľajšie plnenie. Ak však má poplatok obstať z hľadiska súdnej kontroly podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka musí ísť o plnenie, ktoré je pre spotrebiteľa skutočné, ktoré znamená preňho význam alebo inými slovami povedané má pre spotrebiteľa pridanú hodnotu. A contrario plnenie, ktoré prevažne nie je v záujme spotrebiteľa je plnením, za ktoré môže ísť o poplatok neprijateľný. Neprijateľnou zmluvnou podmienkou je podmienka, ktorá vyvoláva v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany hrubú nerovnováhu.

Znaky neprijateľnej zmluvnej podmienky napĺňa nielen podmienka, ktorá je neprimeraná, ale aj podmienka, ktorá je neurčitá alebo je v rozpore s ratio legis zákonného ustanovenia podľa ktorého bola dojednaná. Za neprijateľnú považuje súd aj zmluvnú podmienku, ktorá vyjadruje finančný záväzok spotrebiteľa za plnenie, ktoré mu po materiálnej stránke nie je dodané a slúži v skutočnosti záujmom dodávateľa (takzvaná teória skutočného plnenia spomínaná najčastejšie v súvislosti s poplatkami v spotrebiteľských úverových vzťahoch).

Dôvodné bolo žalobe vyhovieť v časti vyslovenia neprijateľnej zmluvnej podmienky v zmysle § 153 ods. 4 O.s.p. Uvedená žaloba má podľa názoru súdu opodstatnenie v súlade s § 53a ods. 1 Občianskeho zákonníka. V zmysle citovaného zákonného ustanovenia, teda v prípade právoplatnosti rozsudku žalovaný sa bude musieť vzdať uplatňovania nárokov za administratívny poplatok aj vo vzťahu k iným spotrebiteľom. Súd prvého stupňa poukázal na § 153 ods. 4 O.s.p., podľa ktorého je daný naliehavý právny záujem na tejto žalobe.

Súd prvého stupňa z tohto dôvodu, keďže úrok považoval za úrok dojednaný v rozpore s dobrými mravmi a zároveň určil administratívny poplatok v úverovej zmluve za neprijateľnú zmluvnú podmienku, zaviazal žalovaného vrátiť žalobkyni titulom bezdôvodného obohatenia sumu 596 eur, ktorú mu z úverovej zmluvy ako odplatu zaplatila. Zároveň súd vo výroku tohto rozsudku určil administratívny poplatok za neprijateľnú zmluvnú podmienku.

O trovách konania súd rozhodol postupom podľa § 151 ods. 3 O.s.p..

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Namietal nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia. Bol toho názoru, že sa súd prvého stupňa sa nezaoberal ním vznesenou námietkou premičania. Poprel status žalobkyne ako spotrebiteľky. Uviedol, že v prípade zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX nešlo typovo o zmluvu o spotrebiteľskom úvere, ale o zmluvu o úvere v zmysle § 497 Obchodného zákonníka. Má za to, že nie je povinnosťou uvádzať RPMN v zmluve. Je toho názoru, že nenastala ani jedna z foriem bezdôvodného obohatenia. Uviedol, že má nárok nielen na vrátenie poskytnutého úveru, ale aj na vrátenie príslušného poplatku, ktorý predstavoval náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou. Poukázal tiež na rozhodnutie Spolkového súdneho dvora ako inštančne najvyššie postaveného súdu v sústave všeobecných súdov, ktoré je aktuálnejšie ako žalobcom uvádzané rozhodnutie a v ktorom Spolkový súdny dvor výslovne judikoval, že poplatok za uzatvorenie zmluvy o stavebnom sporení je prípustný. S poukazom na uvedené navrhol napadnutý rozsudok zmeniť, resp. ho zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

Žalobkyňa vo svojom vyjadrení k podanému odvolaniu uviedla, že žalovaný neposkytol za tento poplatok reálne plnenie, a preto je podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka neprijateľný. Na preukázanie správnosti svojho tvrdenia poukázala na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ sp. zn. C-143/13 z 26.2.2015. Navrhla rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť a priznať žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z § 212 O.s.p. a zistil, že odvolanie žalovaného nie je opodstatnené. O odvolaní bolo rozhodnuté postupom podľa § 214 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 156 ods. 3 O.s.p., pričom miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia boli oznámené na úradnej tabuli súdu najmenej päť dní pred vyhlásením.

Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvozený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdom prvého stupňa, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy o úvere, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 52 ods. 3, 4 Občianskeho zákonníka, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

V zhode so súdom prvého stupňa ani odvolací súd v predmetnej veci nemal pochybnosti o tom, že právny vzťah medzi účastníkmi založený predmetnou zmluvou o úvere pod č. XXXXXXXXXX zo dňa 21.3.2013 je vzťahom spotrebiteľským v zmysle vyššie citovaných zákonných ustanovení, pretože žalovaný vystupoval v postavení dodávateľa, keďže pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a žalobkyňa je spotrebiteľ, keďže pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Nemožno preto akceptovať argumentáciu žalovaného uvedenú v jeho odvolaní spočívajúcu v tom, že predmetný právny vzťah by sa mal posudzovať len ako vzťah obchodnoprávnej povahy založený zmluvou o úvere v zmysle § 497 a nasl. Obchodného zákonníka.

Odvolací súd má za preukázané, že medzi účastníkmi konania došlo dňa 21.3.2013 k uzatvoreniu úverovej zmluvy č. XXXXXXXXXX, na základe ktorej poskytol žalobca žalovanej úver vo výške 1 000 eur, na 6 mesiacov, za odplatu 596 eur, z toho úrok predstavoval 195,75 eur (39 % ročne) a administratívny poplatok predstavoval 400,25 eur.

Odvolací súd v súvislosti s odvolacími námietkami žalovaného zdôrazňuje tú skutočnosť, že úroky za poskytovanie peňažných prostriedkov uvedené vo formulárovej zmluve, ktorá nebola individuálne dojednaná, podliehajú súdnej kontrole vo svetle princípu dobrých mravov (§ 39 Občianskeho zákonníka). Doterajšia judikatúra súdov nespochybnila, že neprimerané úroky sú v rozpore s pravidlami správania sa, ktoré sú v spoločnosti v prevažnej miere uznávané a predstavujú základný hodnotový poriadok. Cena plnenia tak teda nie je vyňatá zo súdnej kontroly, pokiaľ ide o rozsah jej primeranosti a ani kontroly podľa generálnej klauzuly (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Výška zmluvných úrokov, pokiaľ tieto úroky prevýšia priemer úrokov na trhu pri porovnateľnom úvere o viac ako 100 % je neprijateľná a odporuje dobrým mravom. Prevýšenie úrokov o 100 % oproti priemeru úrokov za úvery poskytované bankami je netolerovateľné za žiadnych okolností a preto správne postupoval súd prvého stupňa, ak považoval úrok uvedený v zmluve o úvere zo dňa 21.3.2013 vo výške 39,15 % ročne v rozpore s dobrými mravmi, a teda považoval úverovú zmluvu je v tejto časti za neplatnú. Prijatím takéhoto plnenia vzniklo na strane žalovaného bezdôvodné obohatenie, ktoré musí podľa § 451 Občianskeho zákonníka žalobkyni vydať.

Pokiaľ ide o administratívny poplatok predstavujúci náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere a na tzv. všetku administratívnu činnosť, je potrebné súhlasiť so záverom súdu prvého stupňa, že požadovanie úhrady administratívneho poplatku je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, keďže dodávateľ vyžaduje od spotrebiteľa splnenie finančného záväzku za plnenie, ktoré mu po materiálnej stránke nie je dodané. Pri poplatkoch zo spotrebiteľského úveru je totiž nevyhnutné, aby sa nimi platilo skutočné plnenie spotrebiteľa a v jeho záujme.

Naviac dojednanie o administratívnom poplatku je vágnym ustanovením, ktoré vôbec nešpecifikuje, o aké konkrétne administratívne činnosti ide, pričom výška poplatku 400,25 eur predstavuje 40,03 % zo sumy poskytnutého úveru, a takto neúmerne vysoký poplatok je v rozpore s dobrými mravmi.

V konaní absentuje dôkaz, že žalobkyňa ako spotrebiteľka s jeho podstatou bola oboznámená, poplatok nie je náležite špecifikovaný a viaže sa na bližšie neurčité náklady na vypracovanie a uzavretie zmluvy spolu so všetkou administratívou s tým spojenou. Podstatou administratívneho poplatku je pridanie bližšie nešpecifikovaných a spotrebiteľovi nevysvetlených nákladov, ktoré nie sú preukázané. Je za hranicou rozumného úsudku, aby poplatok dosahujúci výšku takmer polovice sumy poskytnutého úveru sledoval výdavky spojené s administratívnou činnosťou.

Členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok (článok 6 bod 1 Smernice Rady 93/13/EHS z 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách).

Odvolaací súd naviac poukazuje na to, že neprijateľnosť takejto zmluvnej podmienky už bola judikovaná rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 11C 42/2012 zo dňa 13.9.2013 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Prešov sp. zn. 5Co 219/2013 zo dňa 21.8.2014, ako aj rozsudkom Okresného súdu Prešov, sp. zn. 17C 212/2014 zo dňa 15.12.2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 15Co 118/2015 zo dňa 22.7.2015.

Za týchto okolností súd prvého stupňa vo všetkých bodoch rozhodol vecne správne a svoje rozhodnutie aj náležite odôvodnil, nemožno súhlasiť s tým, že by jeho rozsudok bol nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov, a preto postupom podľa § 219 ods. 1 O.s.p. odvolací súd rozsudok ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa s poukazom na ust. § 224 ods. 4 O.s.p..

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.